

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE
EUROPEA SOI'DNI DVI R
EVROPSKII UNIE DEIN
EUROPAISKE UNIONS
DOMSTOL, «ERIOITSHOFDBR
BLROPAISCHbN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
AIKACTHPIOTHE
БΥΡΠΠΑΙΚΗ KNiffiH; COURT
OF JUSTICE OF THE
EUROPEAN UNION COI R DELUXEMBOURG
JUSTICE DE IINION EIROPfienne
CUIRT BHREITHIUNAIS AN AONTAIS
EORPAIGH SUDEUROPSKEUNUE COKTH DI
GIIS I IZIA DELL'UNIONE EUROPEA

LIROI'AS SAVIENIISAS TIKSA

ilCROPOS SAJUNGOS teisingumo teismas A/. bLwOIVU
UNIO bIROSAGA II.-QORTI TAL-fIUSTIZEIA
TAL-UNJONI EWROPEA IIOF VAN JUSTITIE VAN DE
EUROPESE UNIE IRYBUNALSPRAWIEDLIWOSCI UNH
EUROPEJSK.IEI TRIBUNAL PE JIUSTIQA DA UNIAO
EURO PHI A CURTEA DE JUSTITIE A UN I UN II
EUROPENE SUDNY DVOR EUROPSKEJ UNIE SODISCE
GVROPSK.E UNIE P.UROOPAN UNIONIN
TIJOMIOISTUIN EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

-1344203-

2 октомври 2025 година'

„Преюдициално запитване — Данъчни въпроси — Обща система на данъка върху добавената стойност (ДДС) — Директива 2006/112/ЕО — Член 2, параграф 1, буква в) — Възмездни доставки на услуги — Член 24, параграф 1 — Доставки на услуги — Член 26, параграф 1, буква б) — Безвъзмездна доставка на услуги, която се третира като възмездна доставка на услуги — Събиране на вземане — Събиране на вземане в полза на другото"

По дело C-535/24

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд Велико Търново (България) с акт от 22 юли 2024 г., постъпил в Съда на 6 август 2024 г., в рамките на производство по дело

„Свилоза" АД

срещу

Директор на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика" — Велико Търново

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: М. G..., председател на състава, Z. C.. и F. S... (докладчик), съдии,

генерален адвокат: A. R....,

секретар: A. C... E...,

* Език на производството: български.

предвид изложеното в писмената фаза на производството, като има

предвид становищата, представени:

- за „Свилоса“ АД, от С. И. и Т. Д. Т., адвокати,
- за Директор на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ — Велико Търново, от Б. Н.,
- за Европейската комисия, от М. В. и Д. Д., в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 24, параграф 1 и член 26, параграф 1, буква б) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 3, стр. 7, наричана по-нататък „Директивата за ДДС“).

Запитването е отправено в рамките на спор между „Свилоса“ АД и Директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ Велико Търново (България) (наричан по-нататък „директорът“) относно ревизионен акт във връзка с данък върху добавената стойност (ДДС).

Правна уредба

Правото на Съюза

По силата на член 2, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС на облагане с ДДС подлежи доставката на услуги, извършвана възмездно на територията на държава членка от данъчнозадължено лице, действащо в това си качество.

Съгласно член 24, параграф 1 от тази директива:

„Доставка на услуги“ означава всяка сделка, която не представлява доставка на стоки“.

- 5 Член 26, параграф 1 от посочената директива предвижда:

„Всяка от следните сделки се третира като възмездна доставка на услуги:

[...]

- б) безвъзмездната доставка на услуги, извършена от данъчнозадълженото лице, за негови лични нужди или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето”.

Българското право

ЗДДС

- 6 Член 8 от Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 97 от 5 декември 2017 г., наричан по-нататък „ЗДДС“) предвижда, че „услуга“ по смисъла на този закон е всичко, което има стойност и е различно от стока, от парите в обращение и от чуждестранната валута, използвани като платежно средство.
- 7 Съгласно член 9, алинея 1 от ЗДДС „доставка на услуга“ е всяко извършване на услуга.
- 8 Член 9, алинея 3, точка 2 от ЗДДС гласи, че за възмездна доставка на услуга се смята и безвъзмездното предоставяне на услуга за лични нужди на данъчнозадълженото физическо лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице.

ЗЗД

- 9 Член 60, алинея 1 от Закона за задълженията и договорите (ДВ, бр. 275 от 22 ноември 1950 г., наричан по-нататък „ЗЗД“) гласи, че който предприеме управлението на работа, за която знае, че е чужда, без да е натоварен, длъжен е да се грижи за нея, докато заинтересуваният може да я поеме.
- 10 Член 61, алинея 1 от ЗЗД предвижда, че ако работата е била предприета уместно и е била добре управлявана в чужд интерес, заинтересуваният е длъжен да изпълни задълженията, сключени от негово име, да обезщети управителя на работата за личните задължения, които той е поел, и да му върне необходимите и полезни разноски заедно с лихвите от деня на изразходването им.

- 11 Съгласно член 61, алинея 2 от ЗЗД, ако работата е била предприета и в собствен интерес, заинтересуваният отговаря само до размера на обогатяването му.
- 12 Член 134, алинея 1 от ЗЗД предвижда, че кредиторът може да упражни имуществените права на длъжника, когато неговото бездействие заплашва удовлетворението на кредитора, освен ако се касае за такива права, упражнението на които зависи от чисто личната преценка на длъжника.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 13 Свилоза е установено в България търговско дружество, което упражнява основно холдингова дейност. На 15 декември 2022 г. е възложена данъчна ревизия на това дружество, по-конкретно във връзка с облагане с ДДС за периода от 1 декември 2016 г. до 31 декември 2020 г. В хода на ревизията е установено, че Свилоза е приспаднала ДДС за получени доставки с предмет правни услуги, предоставени от установени в Съединените щати адвокатски кантори.
- 14 Тези правни услуги били предназначени за събиране на платени суми по заем, предоставен от Свилоза на фондация „Мир за теб, мир за мен“ (наричана по-нататък „фондацията“) за организиране на концерт в подкрепа на децата, засегнати от война. Сумите по заема не са постъпвали по сметката на фондацията, а са предоставяни директно на лица и дружества, които е следвало да организират този концерт. Същият в крайна сметка не се е състоял не по вина на фондацията, и при това положение Свилоза прибегва до услугите на адвокатски кантори, за да бъдат осъдени различните лица, които не са спазили ангажиментите си.
- 15 Ревизията приключва с приемане на 9 ноември 2023 г. на ревизионен акт от Териториална дирекция на Националната агенция за приходите — Велико Търново (България). Този акт е потвърден от директора, който решава, че Свилоза трябва да плати ДДС в общ размер от 517 976,16 лева (BGN) (около 260 000 евро) ведно с лихви. В това отношение директорът приема, че фондацията е упълномощила законния представител на Свилоза да я представлява пред въпросните адвокатски кантори и че Свилоза е финансирала предоставянето на услуги от последните, без обаче да е получавала възнаграждение от фондацията. Така Свилоза извършила безвъзмездна доставка на услуги на фондацията.
- 16 Свилоза обжалва това решение пред Административен съд Велико Търново (България), който е запитващата юрисдикция. Тази юрисдикция е на мнение, че упражняването на представителна власт не представлява предоставяне на услуги. Според нея впрочем фондацията е възложила не на Свилоза, а на Сви ЛОЗА

физическо лице да я представлява. Тя отбелязва и че фактурите за извършените от адвокатски кантори услуги са издадени на Свилоза и че последната е поела и разходите за тези услуги. По-нататък, тя сочи, че финансирането и изборът на

тези кантори, които да представляват фондацията пред американските съдилища, е извършено в пряк интерес на фондацията, но и в косвен интерес на Свилоза като кредитор на същата. Запитващата юрисдикция констатира също, че част от дължимите от фондацията суми, които са събрани вследствие на мерките, предприети от адвокатските кантори, също са постъпили директно по сметката на Свилоза. Тези възстановени суми се третират от страните по договора като погашения по заема.

- 17 С оглед на тези съображения запитващата юрисдикция очертава две правни възможности за решаване на делото, с което е сезирана, от гледна точка на българското право. Първо, може да става въпрос за косвен иск, който би позволил на кредитора да предприеме действия по събиране на вземания на длъжника си, когато последният бездейства. Второ, възможно е да се приеме, че Свилоза е водила чужда работа, без да е натоварена за това, както и в собствен интерес като кредитор на фондацията.
- 18 Според запитващата юрисдикция, за да съществува доставка на услуги, се изисква наличието на две съвпадащи по целените правни последици насрещни волеизявления на страните. В случая това условие не било изпълнено. Тя обаче изпитва съмнения относно тълкуването на релевантните понятия от Директивата за ДДС.
- 19 При тези обстоятелства Административен съд Велико Търново решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Понятието „доставка на услуга“ по смисъла на член 24, параграф 1 от [Директивата за ДДС], респективно понятието „безвъзмездна доставка на услуга“ по смисъла на член 2[6], параграф 1, буква б) от тази Директива включва ли предприети без възлагане или мандат правни и/или фактически действия от страна на регистрираното за целите на общата система на ДДС лице, с които пряко се цели събирането на вземане в полза на друго лице, а косвено се цели и удовлетворяването на вземането на предприемащото тези действия регистрирано лице, което последното има по отношение на лицето, в чийто пряк интерес са предприети въпросните действия?“.

По преюдициалния въпрос

- 20 Съгласно практиката на Съда в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи

ГЪЛЕННЕОГ 2.10.2025 Г. ДЕЛОС-535/24

да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени. За целта от всички предоставени от националната юрисдикция данни следва да се извлекат разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (решение от 6 октомври 2021 г., А (Преминаване на граници със спортна лодка), C-35/20, EU:C:2021:813, т. 46 и цитираната съдебна практика).

- 21 В конкретния случай, що се отнася до искането за тълкуване на понятието „доставка на услуги“, следва да се констатира, че по силата на член 24, параграф 1 от Директивата за ДДС за такава се счита всяка сделка, която не представлява доставка на стоки. Доколкото обаче запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно наличието на изискване за насрещни волеизявления на страните, за да може дадена сделка да бъде квалифицирана като „доставка на услуги“, следва да се разбира, че с въпроса си тя всъщност иска да получи тълкуване на понятието „възмездна доставка на услуги“, съдържащо се в член 2, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС. В съответствие с последната разпоредба всъщност на облагане с ДДС подлежи само доставката на услуги, извършвана „възмездно“ на територията на държава членка от данъчнозадължено лице, действащо в това си качество. Освен това запитващата юрисдикция иска разяснение на смисъла на понятието за безвъзмездна доставка на услуги, която се третира като възмездна доставка на услуги съгласно член 26, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС.
- 22 Следователно трябва да се даде тълкуване не на понятието „доставка на услуги“, фигуриращо в член 24, параграф 1 от Директивата за ДДС, а на понятието „възмездна доставка на услуги“, съдържащо се в член 2, параграф 1, буква в) от посочената директива и в член 26, параграф 1, буква б) от същата.
- 23 При тези условия следва да се приеме, че с въпроса си тази юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 1, буква в) и член 26, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС трябва да се тълкуват в смисъл, че действия, предприети от кредитор с цел събиране на вземането му в положение, при което тези действия са извършени без възлагане или мандат за това от страна на длъжника, могат да се квалифицират като „възмездна доставка на услуги“ или се приравняват на това понятие по смисъла на тези разпоредби.
- 24 На първо място, що се отнася до понятието „възмездна доставка на услуги“, от практиката на Съда е видно, че доставката на услуги е извършена „възмездно“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС и поради това подлежи на облагане, само ако между доставчика и получателя съществува правоотношение, в рамките на което се разменят

насрещни престации. В този контекст Съдът многократно е постановявал, че понятието „доставка на услуги, извършена възмездно“ по смисъла на същата разпоредба предполага наличието на пряка връзка между извършената услуга и получената равностойност (вж. в този смисъл решение от 26 октомври 2023 г., GIS, C-249/22, EU:C:2023:813, т. 33 и цитираната съдебна практика).

- 25 В настоящия случай е безспорно, че по силата на договор за мостово финансиране, който ги обвързва, Свилоза е отпуснала заем на фондацията. За сметка на това действията, предприети от Свилоза с цел събиране на сумите, изплатени от нея на трети лица в рамките на посочения заем, не са били предмет на никакво споразумение или друго правоотношение с фондацията, по което да са били разменени насрещни престации, отнасящи се конкретно до тези действия. Във всички случаи Свилоза, изглежда, не е получила възнаграждение от фондацията във връзка с посочените действия.
- 26 В този контекст следва да се добави, че е без значение обстоятелството, че вследствие на проведените в САЩ производства Свилоза е успяла да събере част от вземането си към фондацията. Действително плащането на така събраните суми не изглежда да е извършено като насрещна престация от страна на фондацията за действията по събиране, извършени от Свилоза. При това положение тези действия не могат да се считат за възмездна доставка на услуги.
- 27 Накрая, фактът, че тълкуването на националното гражданско право може да доведе до друг извод, не е определящ. Следва да се припомни, че Директивата за ДДС установява обща система на ДДС, основана по-конкретно на единно определяне на облагаемите сделки (вж. в този смисъл решение от 20 юни 2013 г., Newey, C-653/11, EU:C:2013:409, т. 39). Следователно понятията на правото на Съюза трябва да се прилагат независимо от обстоятелството, че в положение като това по главното производство между кредитора и неговия длъжник могат да бъдат създадени извъндоговорни отношения или други правоотношения по националното гражданско право.
- 28 Следователно действия по събиране, предприети от кредитор срещу трето лице без възлагане или мандат от страна на длъжника, не могат да се квалифицират като „възмездни доставки на услуги“ в полза на този длъжник по смисъла на член 2, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС.
- 29 На второ място, от разпоредбата на член 26, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС е видно, че се третира като възмездна доставка на услуги безвъзмездната доставка на услуги, извършена от данъчнозадълженото лице за негови лични нужди или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето. Целта на тази разпоредба е

РЕШЕНИЕ ОТ 2.10.2025 Г. ДЕЛО C-535/24

да се гарантира равно третиране между данъчнозадълженото лице, което отделя стоки или доставя услуги за личните си нужди или за тези на своя персонал, и крайния потребител, който придобива стока или услуга от същия вид (вж. в този смисъл решение от 17 ноември 2022 г., GE Aircraft Engine Services, C-607/20, EU:C:2022:884, т. 25 и цитираната съдебна практика).

- 30 В това отношение следва да се отбележи, че действията на Свилоза са извършени с цел събиране на вземане, което тя има към фондацията. Действия, извършени за нуждите и в интерес на дадено предприятие обаче не могат да се считат за извършени за цели, различни от тези на предприятието. Следва да се отбележи, че предимството, което фондацията би могла да извлече от действията по събиране, извършени от Свилоза, изразяващи се в погасяване на част от заема, представлява само косвена последица от разглежданите действия по събиране.
- 31 Предвид гореизложеното и освен ако запитващата юрисдикция установи друго при проверките, които трябва да извърши, в случая не изглеждат изпълнени условията за прилагане на член 26, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС.
- 32 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 1, буква в) и член 26, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС трябва да се тълкуват в смисъл, че действия, предприети от кредитор с цел събиране на вземането му в положение, при което тези действия са извършени без възлагане или мандат за това от страна на длъжника, не могат да се квалифицират като „възмездна доставка на услуги“ и не се приравняват на това понятие по смисъла на тези разпоредби.

По съдебните разноски

- 33 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

Поради изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

Член 2, параграф 1, буква в) и член 26, параграф 1, буква б) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност трябва да се тълкуват в смисъл, че действия, предприети от кредитор с цел събиране

на вземането му в положение, при което тези действия са извършени без възлагане или мандат за това от страна на длъжника, не могат да се квалифицират като „възмездна доставка на услуги“ и не се приравняват на това понятие по смисъла на тези разпоредби.

G...

C....

S.....

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 2 октомври 2025 година.

Секретар

Председател на състава

A. C... E...

M. G.

Вярно с оригинала, Люксембург, дата:	
02, 10. \	
Р.	К... Администратор